



**YÖNETİM KURULU BAŞKANLARININ KALEMİNDEN  
HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİNİN  
20 YILI**



YÖNETİM KURULU BAŞKANLARININ KALEMİNDEN

# HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİNİN 20 YILI

HASUDER

2015

**Derleyen:**

Doç.Dr. Çiğdem Çağlayan

**Gözden geçirenler:**

Prof.Dr. Türkan Günay,

Prof.Dr. Gamze Çan

Prof.Dr. C. Tayyar Şaşmaz

Doç.Dr. Burcu Tokuç

Doç.Dr. Alpaslan Türkkkan

Uzm.Dr. Deniz Atun

Bu kitabın tüm yasal hakları Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'ne (HASUDER) ait olup, kitapta yer alan yazı ve görüşlerle ilgili sorumluluklar yazarlara aittir.

Yayımcı : Halk Sağlığı Uzmanları Derneği

Yayımcı Adresi : Tunus Caddesi No: 59/5 Çankaya ANKARA

Dernek Web : [www.hasuder.org.tr](http://www.hasuder.org.tr)

HASUDER Yayın No : 2015-1

ISBN No: **978-605-84926-6-0**

## İÇİNDEKİLER

KONU	SAYFA
SUNUŞ	1
HASUDER HAKKINDA	2
Halk Sağlığı Uzmanları Derneğinin Kuruluş Çalışmaları İle İlgili Hatırladıklarım-Prof. Dr. Remzi Aygün	8
HASUDER Anılarım - Prof. Dr. Zafer Öztekin	12
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Nereden Nereye Geldi?-Prof.Dr.Ayşe Akın	25
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu 2006-2010 Yıllarına Ait Bazı Çalışmalarımız- Prof.Dr. Hilal Özcebe	37
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği 2010- 2014 Yönetim Dönemi Çalışmalarından Akılda Kalanlar – Prof. Dr. Tacettin İnandı	45

## Sunuş

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'nin Değerli Üyeleri,

Yaklaşık 20 yıl önce, Didim'de yapılan 4. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi sırasında gerçekleştirilen "Halk Sağlığı Uzmanlarının Sorunları" tartışması ile belirginleşen örgütlenme gereksinimi, bir grup akademisyen Halk Sağlıkçının önderliğinde 1995 yılında Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'nin (HASUDER) kurulmasını sağlamıştır. Kurulduğu günden itibaren HASUDER yönetim kurullarında, çalışma gruplarında çalışan, teknik konularda destek veren pek çok Halk Sağlıkçının emeği ile bugünlerine gelmiştir. Bugün 443 üyesiyle alanında söz sahibi bir derneğe sahibiz.

Yönetim Kurulu olarak kuruluşunun 20. yılında, HASUDER'in örgütlenme sürecinin yazılı olarak kayda geçirilmesi, başkanlarımızın anılarıyla derneğimizin gelişimini görmek üzere heyecanla "Halk Sağlığı Uzmanları Derneğinin 20 Yılı" isimli bu anı kitabını hazırladık. Anı kitabının aynı zamanda derneğimizin kurumsal belleğinin oluşmasına katkı sağlayacağı inancındayız.

Hem örgütlenme ve kuruluş, hem de bu kitabı oluşturma sürecindeki emekleri için bugüne kadar görev almış tüm başkanlarımıza ve çalışma arkadaşlarına Halk Sağlığı Uzmanları Derneği üyeleri adına teşekkür ediyorum.

Prof.Dr.Türkan Günay  
2014-2016 Dönemi Yönetim Kurulu Başkanı



## **HASUDER HAKKINDA**

### **Tarihçe**

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) 15 Haziran 1995 yılında Prof. Dr. Remzi Aygün ve arkadaşları tarafından kurulmuştur ve o günden bu yana çalışmalarını kesintisiz olarak sürdürmektedir.

### **Amacımız**

Türkiye’de yaşayan herkesin sağlığını korumak ve geliştirmek için, çalışma alanına giren konularda ve halk sağlığı uzmanlığının gelişimi ile ilgili konularda çalışmalar yapmak, bu konulardaki çalışmalara katkıda bulunmak ve halk sağlığı uzmanlarının gelişimi için çalışmaktır.

## **DERNEK KURUCULARI VE GEÇİCİ YÖNETİM KURULU**

- 1. REMZİ AYGÜN**
- 2. NİLGÜN KIRCALIOĞLU**
- 3. SEFER AYCAN**
- 4. NAZMİ BİLİR**
- 5. ZAFER ÖZTEK**
- 6. ŞANDA ÇALI**
- 7. YUSUF ÖZTÜRK**
- 8. HİLMİ ERGİNÖZ**

## Örgütlenme

HASUDER örgütlenmesi içinde yer alan başlıca yapılar:

1. **Genel Kurul**
2. **Yönetim Kurulu**
3. **Denetleme Kurulu**
4. **Yeterlik Kurulu**
5. **Yayın Kurulu**
6. **Çalışma grupları**
7. **Halk Sağlığı Okulu**

## Yayınlarmız

- I. **Sürekli Yayınlar**
  - a. **Türkiye Halk Sağlığı Dergisi** (Turkish Journal of Public Health): Derneğimiz tarafından 2003 yılından beri yayınlanmaktadır. Dergimizin yayın dili Türkçe ve İngilizce olup, yılda üç sayı olarak yayınlanmaktadır.
  - b. **Halk Sağlığında Gündem**: Bülten olarak yayınlanmaktadır.
- II. **Kongre ve sempozyum kitapları**
- III. **Türkiye Sağlık Raporları**

## HASUDER YÖNETİM KURULU BAŞKANLARI

<b>ADI SOYADI</b>	<b>DÖNEMİ</b>
REMZİ AYGÜN	1995 - 1998
ZAFER ÖZTEK	1998 - 2000
ZAFER ÖZTEK	2000 - 2002
AYŞE AKIN	2002 - 2004
AYŞE AKIN	2004 - 2006
MEHMET ALİ BİLİKER	2006 - 2007
HİLAL ÖZCEBE	2007 - 2008
HİLAL ÖZCEBE	2008 - 2010
TACETTİN İNANDI	2010 - 2012
TACETTİN İNANDI	2012 - 2014
TÜRKAN GÜNAY	2014 - 2016



## **HASUDER YÖNETİM KURULU ÜYELERİ**

1. NİLGÜN KIRCALIOĞLU
2. SEFER AYCAN
3. NAZMİ BİLİR
4. ŞANDA ÇALI
5. YUSUF ÖZTÜRK
6. HİLMİ ERGİNÖZ
7. ÖZEN AŞUT
8. DERMAN BOZTOK
9. ŞEVKAT BAHAR ÖZVARIŞ
10. ALİ OSMAN KARABABA
11. FERİDE AKSU TANIK
12. MELTEM ÇÖL
13. DENİZ ÇALIŞKAN
14. NÜKET SUBAŞI
15. MEHMET AKTEKİN
16. SONGÜL A. VAİZOĞLU
17. MAHMUT YARDIM
18. ERHAN ESER
19. FERRUH AYOĞLU
20. MİNE YENİCE
21. MUSTAFA NECMİ İLHAN
22. MUZAFFER ESKİOCAK
23. DENİZ AKGÜN
24. GAMZE ÇAN
25. ALP ERGÖR
26. TAYYAR ŞAŞMAZ
27. MELİKŞAH ERTEM
28. ALPASLAN TÜRKKAN
29. BURCU TOKUÇ
30. ÇİĞDEM ÇAĞLAYAN
31. DENİZ UTKU ALTUN

## HASUDER GÜNCEL DURUM

**ÜYE SAYISI:** 443

Erkek Üye Sayısı: 217

Kadın Üye Sayısı: 226

Üye yaş ortalaması: 51,4±9,5 (Ortanca yaş 50)

Üyelerimizin yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grubu	Sayı	%
30-39	33	7,7
40-49	166	38,5
50-59	154	35,7
60-69	60	13,9
70+	18	4,2

Fahri Üye Sayısı: 130

Çalışma Grupları Sayısı: 18

**Üye olduğumuz uluslararası örgütler**

Avrupa Halk Sağlığı Derneği

## ÇALIŞMA GRUPLARI

Araştırma Görevlileri	Okul Sağlığı
Bulaşıcı Hastalıklar	Olağandışı Durumlar
Çevre Sağlığı	Sağlığı Geliştirme
Çocuk Sağlığı	Sağlık Politikaları ve İstihdam
Halk Sağlığı Bilişimi	Sahada Çalışanlar
Halk Sağlığı Eğitimi	Toplum Beslenmesi
Halk Sağlığı Etiği	Tütün ile mücadele
İş Sağlığı	Uluslararası İşbirliği
Medikal Antropoloji ve Sosyoloji	Üreme Sağlığı

## **Halk Sağlığı Uzmanları Derneğinin Kuruluş Çalışmaları İle İlgili Hatırladıklarım**

### **Prof. Dr. Remzi AYGÜN**

Ülkemizde halk sağlığı uzmanları tıpta uzmanlık tüzüğüne göre yetiştirildikleri halde 1994 yılına kadar onları bir araya getiren bir uzmanlık derneği yoktu. Ege ve Dokuz Eylül Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalları ile İzmir Tabip Odası tarafından Didim’de düzenlenen halk sağlığı kongresinde tartışma konularından biri de “halk sağlığı uzmanlarının sorunları” konulu grup çalışması idi. Bu grup yaptığı çalışma sonucu hazırladığı raporu kongre genel kuruluna son gün sundu. Ben de bu grup çalışmasına katılan bir üye olarak grup raporunu sunmuştum. Bu raporda dile getirilen sorunlardan biri de halk sağlığı uzmanları derneğinin olmadığı ve en kısa zamanda kurulması öneriydi.

Bu konuda tartışmalar yapıldıktan sonra o yıllarda duayen hoca olarak toplantılara, kongrelere katılan Sevinç ORAL hoca söz alarak benim bu işleri yapabileceğimi söyleyerek bu görevi bana verdiklerini söyledi. Genel kurulun da onayı ile çalışmalara başlandı. Kongre bitmeden önce o zamanki dernekler yasasına göre 10 kişilik kurucu üye gerekiyordu, 12 kişi kurucu üye olmak istediklerini belirterek gerekli belgeleri en kısa zamanda bana ulaştırmaları kararlaştırıldı. Kongre Eylül ayı sonlarına doğru yapılmıştı, kongre sonrasında Ankara’ya dönüşte gerekli hazırlıklara başladım. Dernek tüzüğünün hazırlanması ve son şeklinin verilmesi için Nisan ya da Mayıs ayında o zaman benim görevli olduğum Gölbaşı’nda katılabilen üyelerle (5-6 kişi) bir toplantı yaparak tüzüğe son şeklini vermeye çalıştık.

Dernekler yasasına göre Türkiye genelinde her ilde şube açacak bir dernek kurulacaksa iznin alınması için İçişleri Bakanlığı'na; sadece merkez Ankara'da olacak ve tek şube olacaksa Ankara Valiliği' ne başvurmak gerekiyordu. O günkü koşullarda olası üye sayısı ve yönetim sorunları düşünülerek Ankara'da ve tek şube olarak kurulması uygun görüldü. Üye olabilmek için halk sağlığı uzmanı olma koşulu arandı. Mevcut durumda bazı Halk Sağlığı Anabilim dallarında tıp fakültesi mezunu olmayan ve halk sağlığı uzmanı olmayan bazı öğretim üyeleri olduğu için de bir defaya mahsus olmak üzere bu durumda olanların, tıp fakültesi mezunu olan ve halk sağlığı doktorası olanların üye yapılması kararlaştırıldı.

Hazırladığımız dosyayı Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde dernekler masasına verdiğimde ilginç bir durumla karşılaştım. Halk Sağlığı ile başlayan 13 tane dernek var, en ilginç olanı da Ankara Numune hastanesinde ilk açıldığı yıllarda kurulan Halk Sağlığı adlı dernek olması idi.

Dernek kuruluşunun tamamlanması için tüzüğü'nün bir yerel gazete de yayınlanması gerekiyordu. Ankara geneline dağıtılan ve Gölbaşı'nda basılan bir gazetenin basım yerine gittim. Oranın yetkilisi beyefendi kendisinin de bir doktor babası olduğunu söyleyerek *halk sağlığı çalışmalarına bizim de katkımız olsun* diyerek basım ücretini almadı.

Dernek kuruluşu tamamlandıktan sonra üye kayıtlarına başladık. Halk sağlığı uzmanı sayısı ve bulanabilirse görev yerlerini belirlemek için o zamanki adıyla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında personel genel müdürlüğü ihtisas şubesine gittim. Orada ihtisas belgesi alanların isimlerinin karton kağıtlara elle ve bazılarının da kurşun kalemle yazılı olduğunu görünce çok üzülmüştüm. Bu kayıtlara göre o zamana kadar 312 halk sağlığı uzmanlık belgesi alan hekim varmış ama kaçının ve nerede çalıştığını bulamadık.

Ankara'dan başlayarak bildiğimiz halk sağlığı uzmanlarını üye yaparak dönem sonunda yanlış hatırlamıyorsam 120 kadar üye kaydı yapıldı. Bu arada ilginç bir anımda şu oldu. Derneğin mutemetliğini Sefer Aycan yapıyordu, üyelerden dernek aidatını toplamak için zaman zaman dernek makbuzunu alarak üyelerin çalıştığı yerlere gidiyordu. Derneğe üye aidatı dışında gelir sağlamak gerekiyordu. Zafer Öztekin hocanın katkısı ile Sağlık Bakanlığında "Sağlık Ocaklarında Kayıtların Bilgisayar Ortamında Yapılabilmesi İçin Bir Program Geliştirilmesi İle İlgili Bir Proje"yi dernek adına aldık. O zaman Erzurum'da olan Tacettin İnandı'nın katkısı ile projeyi bitirip derneğe 10000 dolarlık bir gelir sağlandı ve projenin uygulama yeri olarak seçilen Gölbaşı Sağlık Grubunun Gökçe Höyük Sağlık Ocağına yazıcısı da olan güzel bir bilgisayar kazandırdı.

Dernek çalışmaları içinde benim içinde önemli bir deneyim Avrupa Birliği'nde tıp birlikleri konseyinin uzmanlık komisyonlarından halk sağlığı grubunun her yıl bir üye ülkede düzenlediği toplantısına aday ülke temsilcisi ve gözlemci olarak Londra tıp fakültesi halk sağlığı bölümünde yapılan toplantısına katılmam oldu.

Derneğin önemli işlevlerinden biri de daha önce Türk Tabipleri Birliğinin (TTB) düzenlediği Halk Sağlığı Günleri ve Halk Sağlığı Kongrelerini Halk Sağlığı Anabilim Dalları ile birlikte düzenlemesi olmuştur.

Diğer önem verdiğimiz bir çalışma da TTB içinde çalışan Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulunun (UDKK) toplantılarına iki temsilci üye ile katılması olmuştur. Benimle birlikte Zafer Öztekin katıldığı toplantılarda tıpta uzmanlık tüzüğü hazırlık çalışmalarına katkı olmuştur. Ancak Sağlık Bakanlığı bu katkıları değerlendirmedir. Daha sonra da Danıştay denetiminden çıkarmak için tüzük yerine yönetmelik çıkardı.

Derneğin çalışmalarını daha rahat yapabilmesi için uygun bir yeri olmalı. Sevgili Füsun Sayek'in TTB Merkez Konseyi Başkanlığını yaptığı dönemde bizim de önerimizle TTB ve ülkemizdeki tüm tıpta uzmanlık derneklerinin sekreteryaya hizmetleri ve seminer türü grup çalışmalarını yapabileceği bir binaya kavuşması için Çankaya Belediyesi ile görüştüğü ve Söğütözü'nde uygun bir arsa verilebileceğini ancak Ankara Büyükşehir Belediyesinin buna olur vermediğini duymuştuk.

Ülkemizde kurumsallaşmanın zorluklarını biliyoruz. Bütün bu zorluklara karşın genç halk sağlıkçıların bu zorlukları aşacağına inancımı belirterek çalışmalarınızda başarılar diler sevgi ve saygılarımı sunarım.30.08.2015

## HASUDER Anılarım

### Prof. Dr. Zafer Özbek

Bir meslek mensubu için, o meslek grubunu temsil eden örgütün yönetim kademesi içinde yer almak büyük bir onurdur. Ben, bu onuru yaşadım. Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) kurucuları arasında yer almak ve 1998-2002 yılları arasında başkanlığını yapmak benim için kıvançlı bir sorumluluk oldu.

Bana göre, halk sağlığı uzmanlığı ile ilgili dernek faaliyetleri HASUDER'in kurulduğu 1995 yılından önce, Türk Tabipleri Birliği (TTB) bünyesinde Halk Sağlığı Kolu'un 1988 yılında kurulmasıyla başlamıştır. Kurucu başkanlığını yaptığım bu Kol, halk sağlığı uzmanlığı alanının ilgi sınırlarına giren çok yararlı işler başardı, bilimsel toplantılar düzenledi, yayınlar yaptı, ülkemizin sağlık politikasına katkı sağlamaya çalıştı, Nusret Fişek Hocamız adına ödüller verdi. Bu çalışmalarda Dr. Feride Aksu - Tanık, Dr. Onur Hamzaoğlu, Dr. Özen Aşut ve Dr. Derman Boztok başta olmak birçok arkadaşımın değerli katkıları oldu.

TTB Halk Sağlığı Kolu başkanı olduğum dönemde, belki de en kayda değer girişim, gezici seminerlerin başlatılması olmuştur. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen "*sağlık insangücünün geliştirilmesi*" konulu bir proje çerçevesinde Dünya Sağlık Örgütü uzmanı ve proje danışmanı Dr. Annand başkanlığında 1975 yılında Hindistan, Tayland ve Malezya'yı kapsayan bir "gezici seminer" yapmıştık. Seminer grubunda ben ve Dr. Necati Dedeoğlu dahil 12 kişi vardı. Gittiğimiz ülkelerdeki sağlık kuruluşlarını, üniversiteleri, halk eğitimi yapılan yerleri, geleneksel



ebelerin eğitildiği kampları, özürlü rehabilitasyon merkezlerini, bulaşıcı hastalıklarla savaş birimlerini ziyaret ettik, sağlık personeli eğitim modellerini inceledik, sağlık bakanları dahil yetkililerden bilgi aldık ve onlarla sorunları ve uygulamaları tartıştık. Kısa sayılabilecek bir süre içinde çok sayıdaki kuruluşu uygulama sırasında görmek çok yararlı oldu ve beni son derece etkiledi. Hindistan'ın Pondicherry Tıp Fakültesinde gördüğüm bir uygulamayı daha sonra Hacettepe Tıp Fakültesi'nde "*intern dosyası*" adı altında uygulamaya başladık.

Bu ziyaret deneyiminden yola çıkarak halk sağlığı asistanlarının eğitimlerine katkı yapmak amacıyla "*halk sağlığı gezici semineri*" yapma fikrini önerdim ve 1988 yılında bir otobüs dolusu araştırma görevlisi ile ilk gezici seminerimizi yaptık. Ekip başı ve danışman bendim. Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Erzurum ve Erzincan illerini kapsayan bu gezi Sivas'ta yapılmakta olan Halk Sağlığı Kongresinde sona erdi. Gezi sırasında il sağlık müdürlüklerini, sağlık ocaklarını, hastaneleri, laboratuvarları ziyaret ettik, yöneticilerle sıcak tartışmalar yaptık. Samsun'da çimento fabrikasını, Artvin - Murgul'da bakır madenlerini gördük, bu fabrikaların ve madenlerin başta akarsuları ve havayı ne kadar kirlettiğini, bitki örtüsünü nasıl etkilediğini gördük, iş sağlığı konularındaki uygulama sorunlarını saptadık, sağlık yöneticilerinin halk sağlığı konusunda ne kadar yetersiz olduklarını gözlemledik ve halk sağlığı uzmanlığının önemini bir kez daha anladık. Otobüsle yol alırken bir yandan da gördüğümüz yerleri, izlenimlerimizi, saptadığımız sorunları ve çözüm yollarını tartıştık. Türkiye İnsan Kaynakları Vakfı tarafından desteklenen seminer sınırlı olanaklarla yapılabilirdi. Sağlık kolejlerinin yurtlarında konakladık. Bu gezi, hem bilgi-görgü açısından hem de gruptakilerin kaynaşması açısından son derece verimli

oldu. Hoş anılarla geziyi tamamladık. Daha sonraki yılların birinde Sinop, Samsun, Amasya illerini kapsayan bir gezici seminerde daha görev aldım. Bu seminerlere katılan o dönemin asistanlarının ve genç uzmanların birçoğu akademik yaşamda yükseldi, Sağlık Bakanlığı içinde önemli üst düzey görevlere geldiler, genel müdür, müsteşar ve milletvekili oldular. (Bkz. Fotoğraflar)

TTB Halk Sağlığı Kolu çalışmalarını sürdürürken ekip arkadaşlarımla bu Kol faaliyetlerinin ileride kurulacak bir derneğe devredilmesi gerektiği konusunda aynı görüşteydik; gezici seminerlerin gelecekte bu dernek tarafından yapılması özlemi içindeydik. Ancak, daha sonra ekip içinde görüş ayrılıkları oldu; TTB yönetimi de adı geçen seminerlerin başarılı olduğunu ve beğenildiğini gördü ve bu etkinliğin TTB tarafından yapılmasını uygun buldu. Her şeye karşın, aslında HASUDER'in bir etkinliği olması gereken gezici seminerlerin, TTB tarafından bir gelenek halinde sürdürülüyor olmasından memnunum. Günün birinde, bu etkinliğin HASUDER tarafından yapılacağı umudumu koruyorum.



Fotoğraf 1 : İlk gezici seminere katılanlar.



Fotoğraf 2 : Samsun Sağlık Müdürü ile toplantı



Fotoğraf 3 : Bir halk sağlığı laboratuarını ziyaret



Fotoğraf 4: İl yöneticilerinin yaptığı bilgilendirme toplantısı



Fotoğraf 5 : Samsun Çimento Fabrikasını ziyaret

Diğer uzmanlık dallarına kıyasla biraz geç de olsa, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) 1995 yılında kuruldu. Kuruluş çalışmalarını tetikleyen ve Yönetim Kurulunun ilk başkanı olan Prof. Dr. Remzi Aygün'e şükran borçluyuz. Ayrıca, Yönetim Kurulunun üyeleri arasında yer alan Dr. Özen Aşut, Dr. Şanda Çalı, Dr. Derman Boztok, Dr. Nazmi Bilir, Dr. Şevkat Bahar Özvarış ve Dr. Osman Karababa'yı da şükranla anmak gerekir. (Bkz. Fotoğraf 6). Bu Yönetim Kurulunda ben de bulunuyordum. O dönemdeki çalışmalar üye kayıtları, yazılı kuralların oluşturulması, tanıtım işleri gibi Derneğin kuruluşunun tamamlanması ile sınırlı kaldı.



Fotoğraf 6 : İlk HASUDER Yönetim Kurulu (Başkan: Prof. Dr. Remzi Aygün)

Bu arada, HASUDER ambleminin çizilmesi bana kısmet oldu. Bu amblem, bir grafiğin yuvarlaklaştırılmış biçimidir. Ortasında bir asaya sarılmış yılan görünümündeki şekil (yükseği gösteren bir ok) sürekli değişken grafiklerinde kullandığımız eğriyi sembolize etmektedir, ama, aynı zamanda tıp sembolünü anımsatmaktadır.

Benim Başkanlık yaptığım 1998 - 2002 yıllarındaki ve daha sonraki dönemlerde benim de katıldığım bazı çalışmaların başlıcaları şunlardır :

**Meslek Tanımı** : Bir bilim dalı ve uygulama alanı olarak halk sağlığı çok geniş bir yelpazeyi kapsar. Fabrika bacasından çıkan dumandan, gübrelikte üreyen karasineğe, sıtma savaşıdan, aile planlamasına, sağlık hizmetlerinin finansmanından, epidemiyolojik araştırmalara kadar çok renkli ve çeşitli bir dünya içinde çalışır halk sağlığı uzmanı. Bu açıdan bakıldığında, halk sağlığı bilimi, tıp biliminin bir dalı olamayacak kadar geniş, hatta tıba eşit derecede geniş bir bilim dalıdır.

Böylesine geniş yelpaze içinde halk sağlığı bilim dalının sınırlarının ne olduğu, bu daldaki uzmanların ne iş yaptıkları, neleri bilmeleri ve becermeleri gerektiği konusunda fikir birliği olmadığı bir gerçektir. Bırakınız sade vatandaşları, tıp camiasında, hatta halk sağlığı uzmanları arasında bile bu uzmanlık alanının tanımı tartışmalı bir konudur. Örneğin, halk sağlığı uzmanının hasta muayene edip etmeyeceği, özel laboratuvar açıp açamayacağı, laboratuvar analizleri yapıp yapamayacağı, çalıştığı yerde mutlaka yönetici mi olması gerektiği gibi konularda tartışmalar günümüzde de sürmektedir. Bu tür tartışmalar eskiden daha yoğundu. Halk sağlığı uzmanlarının gerek eğitimlerini standardize edebilmek, gerekse uzmanlık alanlarına uygun yerlerde istihdamlarını sağlayabilmenin birinci koşulu, halk sağlığı uzmanlığının

herkes tarafından kabul edilebilecek, açık seçik tanımını yapmaktı. Bu amaçla 1990 yılında TTB Halk Sağlığı Kolu tarafından bir çalışma başlatılmış ve çeşitli kongre ve bilimsel ortamlarda tartışılmıştı. Bu tartışmaların ışığı altında geliştirilen metinler HASUDER tarafından 2001 yılında ele alınarak bir çalışma grubu tarafından yeniden biçimlendirildi. Böylece, on yılı aşkın bir çalışmanın ve pek çok meslektaşımızın katkıları sonucunda bir metin ortaya çıktı. Bu metin 2001 yılında *“Halk Sağlığı / Toplum Hekimliği Uzmanı Meslek Tanımı – Bilgi ve Beceriler Listesi”* adı altında Türkçe ve İngilizce olarak bir kitapçık halinde yayınlandı.

Kanımca, bu çalışma yalnızca ülkemizde değil, Dünyada bir uzmanlık dalı ile ilgili yapılmış en ayrıntılı meslek tanımıdır. Bu eser, halk sağlığı uzmanlığının ne olduğu ve önemi hakkında başlıca kaynak olmuştur. Bu kaynak, özellikle 2010 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen ve benim de içinde yer aldığım Tababet Uzmanlık Kurulu (TUK) tarafından düzenlenen uzmanlık dallarının yapılandırılması çalışmalarında da kaynak belge olarak kullanıldı.

Adı geçen kitapçıkta yer alan tanımın temel yaklaşımı şudur : Kişilerin hastalanmaları gibi, toplumların da sağlık sorunları olur. Kişilerin hastalıklarının teşhis ve tedavi edilmeleri gerektiği gibi, toplumlardaki sağlık sorunları da teşhis ve tedavi edilmelidir. Nasıl ki, bir klinik dal uzmanı kişilerin hastalıklarını teşhis ve tedavi ederse, halk sağlığı uzmanı da toplumun sağlık sorunlarını teşhis ve tedavi eder. Yani, klinisyen ağaçla uğraşırken, halk sağlığı uzmanı ormanla uğraşır. Klinisyen hastalığı teşhis etmek için fizik muayene ve laboratuvar yöntemleri kullanırken, halk sağlığı uzmanı toplumun sağlık sorunlarını teşhis için epidemiyolojik yöntemleri kullanır; klinisyen biyopsi yapıp

patolojik olarak incelerken, halk sağlığı uzmanı örnek seçip survey yapar; klinisyen hastasını tıbbi ve cerrahi yöntemlerle tedavi ederken, halk sağlığı uzmanı sağlık eğitimi ve iyi sağlık yönetimi teknikleri kullanarak toplumun sorunlarını tedavi eder ve sağlık düzeyini yükseltmeye çalışır; klinisyenin tedavi protokolü yazdığı reçetedir, halk sağlığı uzmanının tedavi protokolü ise planladığı ve uyguladığı projelerdir. Nasıl ki, klinisyen kişinin sağlığını bozan hormonal, genetik, mikrobiyolojik faktörlerle mücadele ederse, halk sağlığı uzmanı da toplumun sağlığını bozan fakirlik, yanlış inanışlar, eşitsizlikler gibi sosyolojik faktörler de dahil çok sayıdaki fiziksel, kimyasal, biyolojik, sosyolojik, politik, ekonomik, coğrafi faktörlerle mücadele eder. Ancak, klinisyen ile halk sağlığı uzmanının çok önemli bir farkı vardır: Hasta olmayan kişi klinisyenin konusu değildir, oysa halk sağlığı uzmanı hasta ya da sağlam olsun toplumdaki herkesle ilgilenir ve toplumun sağlık düzeyini yükseltmeyi amaçlar.

Özetle, halk sağlığı uzmanlığı bir klinik branştır, fakat, klasik anlamdaki klinisyenler gibi hastaların bulunduğu hastanelerde, ameliyathanelerde değil, kişilerin bulunduğu her yerde, yani, işyerinde, okulda, otelede, evde, sokakta, tarlada, sağlık hizmetinin planlandığı ve kararların alındığı yönetim kademelerinin karargâhında çalışır. Çünkü, toplumun sağlığını düzeltmek ve yükseltmek için buralarda çalışmak gerekir. O halde, nasıl ki, bir kardiyolog kardiyoloji kliniğinden, bir cerrah ameliyathaneden sorumlu ise, halk sağlığı uzmanı da çalıştığı yerlerde söz sahibi olmalıdır. İşte, HASUDER tarafından yayınlanan kitapçığın birinci çıktısı bu anlayıştır: halk sağlığı uzmanlığı böyle anlaşılmalı, uzmanlar bu tanıma uygun olarak istihdam edilmelidir. Sevgili Hocamız Nusret Fişek'in sözünü ettiği "*kurmay hekim*" böyle birisidir.



Söz konusu kitapçığın diğer çıktısı, halk sağlığı uzmanlarının eğitimlerine yöneliktir. Kitapçıkta, bir uzmanın hangi konuda neyi bilmesi ve becerebilmesi gerektiği sistematik olarak ve ayrıntılı biçimde listelenmiştir. Bu liste evrensel olarak kabul gören hususlardır. Yani, dünyanın her yerindeki halk sağlığı uzmanlarının tümü için geçerlidir. Bilindiği gibi, halk sağlığı bilim dalı teorik olarak evrensel, uygulama olarak yereldir. Başka bir deyişle, hangi ülkede ve hangi toplumda olursa olsun, halk sağlığı uzmanları epidemiyolojik yöntemlerle toplumun sağlık sorunlarına teşhis koyarlar, benzer faktörlerle ilgilenirler, benzer yerlerde görev yaparlar. Dolayısıyla aynı bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekir. Ama, iş bu sorunlara çözüm bulmaya, yani uygulamaya gelince, her toplumun koşulları farklı olduğu için halk sağlığı uzmanının önereceği çözüm alternatifleri de farklı olacaktır. Kısacası, HASUDER kitapçığı, halk sağlığı uzmanlığının evrensel boyutunu irdelemiştir. Zaten, sağlık sorunlarının çözümlerini bir kalıba oturtmak, ve doğru budur, bundan başka yol yoktur denilemez. Bir toplum için doğru ve en iyi çözüm yolu olan öneri başka bir toplum için geçerli olmayabilir. Sonuç olarak, HASUDER kitapçığı uzman eğitimlerinde hangi bilgilerin ve becerilerin yer alması gerektiğini listelemiştir. Akademisyenlerin bu listeleri dikkate alarak eğitimleri planlamaları gerekir. HASUDER, bu hususta bir rehber rolü oynamıştır.

**Turkish Journal of Public Health** : Bir meslek kuruluşunun bilimsel yayın organına sahip olması hem gereklidir hem de o meslek grubu için bir prestij konusudur. Bu görüşten hareketle HASUDER "*Turkish Journal of Public Health*" adı ile bir dergi çıkartmaya başladı. Bu derginin kurulup geliştirilmesinde başta Prof. Dr. Şanda Çalı olmak üzere Marmara Üniversitesi'nde

görev yapan arkadaşlarımızın çok değerli katkıları olmuştur.

Derginin İngilizce olması eleştirilen bir husus olmuştur. Bu eleştirilerde haklılık payı olabilir. Ancak, o dönemdeki yaklaşımız bu derginin hızla gelişip uluslararası düzeyde tanınan bir düzeye erişmesi idi. Doğrusu, dergi yayınlamanın güçlüklerini yakından bilen bir kişi olarak bu hedefe erişilmesinin güç olduğunu kabul etmekle birlikte, çalışmaların bu yönde olması gerektiği görüşümü koruyorum.

**Kongre Yönergesi:** HASUDER öncesinde yapılan halk sağlığı kongreleri genellikle TTB desteğinde ve çeşitli üniversitelerin özel çabaları ile yapılıyordu. Benim hatırladığım ve galiba ülkemizdeki ilk kongre 1972 yılında Bursa Kirazlıyayla'da yapılmıştı. Bu kongre, halk sağlıkçılarının kongre açılığını giderir gibi bilimsel açıdan son derece doyurucu, samimi ve verimli olmuştu. O kongreye ülkemizde halk sağlığı uzmanlığını kuran hemen bütün duayan hocalarımız katılmıştı.

Kongrelerin ne sıklıkta yapılacağı, nerede yapılmasına nasıl karar verileceği, içeriğinin nasıl belirleneceği, finansmanının nerelerden sağlanacağı gibi konuların bir sisteme bağlanması şarttı. Kongrelerin düzenlenmesi ile ilgili ilk yazılı kurallar (yönerge) benim başkanlık yaptığım dönemde hazırlanmıştı. Bu kurallar giderek geliştirildi ve günümüzdeki duruma erişti. Gelineen noktayı takdirle karşıladığımı belirtmek isterim.

**Sağlıkta Dönüşüm ve HASUDER :** “Sağlıkta dönüşüm” programının dillendirildiği dönemlerdeydik; aile hekimliği sisteminin kurulmasına ilişkin bir pilot yasa taslağı hazırlanmıştı. Bu taslakta yer alan birçok değişiklik halk sağlığı ilkelerine ve ülkemizin gerçeklerine uymuyordu.

Halk sağlığı uzmanları ve HASUDER olarak bu girişimin durdurulması, bu olamayacaksa sakıncalarının mümkün olduğu kadar giderilmesi gerekiyordu. Bu konuda bir çok girişim yapıldı, ama, iktidarı etkilemek mümkün olmadı. HASUDER olarak bu konuda ciddi bir girişim yapıldı ve bir hafta sonu Bolu'da bir otelde Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı'nın desteklediği iki günlük bir toplantı düzenlendi. Toplantıya zamanın Sağlık Bakanı Recep Akdağ ve dönemin müsteşarı, müsteşar yardımcısı, iki genel müdürü ve bazı daire başkanları katıldı. Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığı yapan kırktan fazla hocamız ve HASUDER yöneticileri toplantıda vardı. O dönemde HASUDER başkanı Prof. Dr. Ayşe Akın idi, fakat, grubumuz adına sunum yapma görevi bana verilmişti.

İki gün boyunca, sağlıkta dönüşüm olarak adlandırılan değişikliklerin sakıncalarını, neden uygulanmaması gerektiğini oldukça açık ve net biçimde açıkladık. Bakanlık yetkilileri notlarını aldılar. Ancak, ne yazık ki, bu toplantının Bakanlık yetkilileri üzerinde etkili olduğu söylenemez. Öte yandan bu toplantı halk sağlığı uzmanları ve HASUDER açısından önemli bir toplantı olmuştur : (1) Her şeyden önce, Sağlık Bakanlığı halk sağlığı uzmanlarının görüşlerinin önemini kabul etmiş ve yüksek düzeyde katılım ile grubumuzun görüşlerini dikkatle dinlemişlerdir. O zamana kadar, halk sağlığı uzmanları ya bireysel olarak ya da rastlantısal olarak görüşlerini Bakanlığa iletebiliyordu. İlk kez bu toplantıda kurumsal olarak görüşlerimizi dile getirme fırsatını elde ettik. (2) Halk sağlığı uzmanları olarak ilk kez bir araya gelerek görüşlerimizi ortak biçimde belirledik ve bir sunum haline getirdik. (3) Her şeye karşın, Sağlık Bakanlığının üst düzey yöneticileri ile ülke sorunlarını tartışmak çok önemli bir deneyim oldu. Bu deneyim, kuşkusuz, HASUDER'in sonraki çalışmalarına ışık tuttu.

Bütün çabalarımıza ve sağlıkta dönüşüm programına topluca karşı çıkmamıza karşın, toplantının kapanış oturumunda akıllara durgunluk veren bir olay oldu: O saate kadar sessiz kalan ve adını saklı tutmak istediğim bir arkadaşımız Bakana hitap ederek, “*Sayın Bakan, siz doğru yoldasınız, devam ediniz*” dedi. Bu çıkış hepimizde soğuk duş etkisi yaptı. O arkadaşımızın bu çıkışı yazımın başlarında belirtmeye çalıştığım bir gerçeği kanıtlar niteliktedir: Halk sağlığı alanında çalışanların görüşleri bir kalıba sokulamaz. Tıpkı, klinisyenlerin teşhis ve tedavi konusunda farklı görüşleri olabileceği gibi, halk sağlığı uzmanları da farklı görüşlere sahip olabilirler. Böyle olması, bilimin doğasında vardır. Eğer halk sağlığı bir bilim dalı ise, bu farklılıkları normal karşılamak gerekir. Her uzmanın aynı şekilde düşünmesi, aynı şeylere inanması, aynı çözüm yollarını benimsemesi isteniyorsa, onun adına özgür bilim denilemez. Olsa olsa, bilimsel despotizm denilir. Hepimiz ve HASUDER bu tehlikeden uzak durmalıyız.

## Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Nereden Nereye Geldi?

### Prof.Dr.Ayşe AKIN

Halen HASUDER Yönetim Kurulu Üyesi olan sevgili meslektaşımız “Doç. Dr. Çiğdem Çağlayan”dan, Dernek olarak kurumsal belleğinin oluşmasına da katkı sağlaması amacı ile bir “anı kitabı” oluşturmak istedikleri mesajını aldığımda, son derece yerinde bir karar diye düşündüm. Bilindiği gibi özellikle kurumsal yapı, öz geçmiş, gelişmeler bilinmediği zaman o kuruluşun sadece bu günü irdelenerek değerlendirilmesi, sıklıkla da eleştirisi yapılır ki bu da genel olarak isabetli ve yapıcı olmayabilir(!) Oysa Dernekler ve benzeri yapılanmalar belli somut amaçlara yönelik özveri isteyen emeklerle kurulur. Başlangıç dönemlerinin güçlüğü, kurumsal olarak tanınmazlığı, her şeyden önce kurumsal rüştünün ispatı gibi bariyerlerin aşılması, ileriki yıllarda karşılaşılmayan durumlardır. Başlangıç faaliyetleri, nitelikten çok nicelik içerikli olmak zorundadır. Dernekler, vakıflar gibi benzer kuruluşlar, başlangıçta “yeni doğan” sonra emekleyen çocuklar gibidir... Eğer bu yeni doğan için gerekenler “ebeveynleri” olan “kurucuları, üyeleri” tarafından gereken sahiplenme ve katkılar, zamanında, yeterli, bilinçli, ahenk içinde, biraz da özveri ile yapılırsa doğan çocuk büyür-gelişir, olgunlaşır ve “amaçlarına uygun” çalışmalar yapan bir kimlikle yaşamını sürdürür. HASUDER konusuna da ben kişisel olarak hep bu gözlükle baktım.

Madem bu bir “anı kitabı” ben de gerçek anılarla başlangıç yapayım. Yıl 2002, Genel Kurulu yapılıyor. O yıllarda Dernek yeni, ilgi fazla değil, toplantılarda zorlamalarla çoğunluk sayısına ulaşıyor, derneğin ve yapılacak işlerin

fazla taliplisi yok vs... İşte bu 2002 yılı toplantısında ben de vardım ve aniden kimin dile getirdiğini bile hatırlamıyorum, benim de YK'na girmem ısrar edildi, zaten Derneği sahiplenen ya da vakit ayırarak toplantıya katılan çok sayıda uzman vardı da denilemez... Sonuç olarak bize “bir grup olarak” 2002-2004 ve daha sonra da 2004-2006 yılları arasında görev verildi. Yani Derneğimizin “emekleme” döneminde görev almış olduk. Benim için her biri ayrı ayrı değerinde olan ve bireysel değil ancak Kurum adına çok çekişmeli bir o kadar da ahenkli, verimli geçen bir 4 yılı biz HASUDER – Yönetim Kurulu olarak birlikte geçirdik. Bu grubun o günkü isim özellikleri ile tam listesi: Dr.Ayşe Akın, Dr.Şanda Çalı, Dr.Feride Aksu (Tanık), Dr.Meltem Çöl, Dr. Derman Boztok, Dr. Deniz Çalışkan, Dr.Nüket Subaşı (Erbaydar) ve süremizin son döneminde yönetim kurulumuza katılan Dr.Songül Acar Vaizoğlu. Seçimden önce de bu grup benim çok iyi tanıdığım, Halk Sağlığına gönül ve emek vermiş arkadaşlardı ancak 4 yıllık çalışma süremizde her birinin Derneği bir adım daha ileri götürmek için olmayan imkanlara rağmen olan çabalarını bu gün de saygı ve teşekkürle hatırlıyorum.

Bizim dönemimizden hatırladığım ilk olay; Bir önceki HASUDER YK.Başkanı Dr. Zafer Öztekin, Hacettepe Halk Sağlığındaki odama gelip, “al Ayşe Hanım - Bunlar HASUDER” diye gülerek 2 küçük koliyi odama bırakıp gitmesi oldu... Bu 2 küçük kolide bol miktarda bulunan, bana göre ilk YK'nın yaptığı değerli bir çalışma ile ortaya koyduğu “kahverengi kitap diye anılan” Halk Sağlığı Uzmanlığının tanımını bir anlamda görev analizinin yapıldığı bu gün bile ara ara sayfalarını karıştırdığımız, başvurduğumuz kitaplardı... Bizim dönemimizin bütün faaliyetlerini bu yazı kapsamında toplamak olası değil ancak dönemi iyi yansıması bakımından birkaç başlıkta

özetleyecek olursam: Grup, vakit geçirmeden somut kalıcı bazı işler yapmanın çabası içinde oldu. Örneğin, benim ilk dikkatimi çeken meslek örgütümüz yönünden önemli olan 2 kuruluş (T.C. Sağlık Bakanlığı ve Türk Tabipleri Birliği) HASUDER’i muhatap bile kabul edip, hatırlayıp, herhangi teknik bir konuda bile bize yazı yazmıyordu! Toplantılara davet edilmemiz zaten söz konusu değildi. Yani daha kendimizi duyuramamıştık ancak onların da kendiliğinden duymuş olması ve gereğini yapmaları beklenir diye düşündüm ve ben her iki kuruluşa da bir vesile ile yazı yazdım... doğal olarak yanıt bekliyorum... yanıt YOK! Çünkü kurumsal olarak belli ki “dikkate alınmıyoruz” bu kez ben tekrar yazı yazdım “falan yazılarımıza hala yanıt alınmamıştır” vb... gibi. İkinci hatırlatmadan sonra her iki taraf da artık bizi kaale almaya başladı ki bana göre bu kurumsal bağlamda önemli bir adımdı. Diğer bir konu bizim 2 YK üyemizin Ankara dışından (Şanda-İstanbul, Feride-İzmir) harcamalarını kendilerinin karşılayarak 4 yıl süresince katıldıkları ve çok düzenli yaptığımız YK toplantılarımızdı. Bu toplantılarda, Dernek için daha da kalıcı işler yapılmalı düşüncesi ile çalışmalar yapılma planları yapıldı, hayata geçirilmeye çalışıldı; Birkaç örnek vermek gerekirse, ağırlıklı çabanın, Dr. Şanda Çalı arkadaşımızın gösterdiği 2 önemli konunun başlangıcı yapıldı. Birincisi “Turkish Journal of Public Health”, bu derginin ilk sayıları o yıllarda başlatıldı ve bu gün, daha sonraki Yönetim Kurullarının, editörlerin katkı ve emekleri ile Derneğimizin yerleşik-periyodik bir yayını haline geldi. Bu bağlamda ikinci yapılan bu gün iftihar ederek baş vurduğumuz HASUDER-web sayfasının oluşturulması, bu başlangıç da yine o günkü imkanlarla ve büyük çaba harcanarak oluşturuldu.

Diğer sözünü etmemiz gereken, hatırlanacağı üzere o yıllarda HASUDER, bir Üniversitemizin de işbirliği ile bir yıl

“Kongre” diğer yıl “Halk Sağlığı Günleri” başlığı ile toplantılar düzenliyordu. Bu toplantılar önemli idi, halk sağlıkçıları bir araya getiriyordu, birbirimizi daha yakından tanıma imkanı buluyor, bilimsel güçlerimizi biri birine ekleme ortamı yaratılıyordu... Hatırlanacak olur ise o yıllar “halk sağlıkçıların” değerinin adeta “yok sayılmaya” çalışıldığı yıllardı ve bizlerin bu tür güç birliği yapma ihtiyacımız daha fazla idi. Benim YK Başkanı olduğum dönemde iyi hatırlıyorum “Diyarbakır-Dicle Üniversitesi” ile; “Sivas-Cumhuriyet Üniversitesi”; “Hacettepe Üniversitesi” ile: Ankara-GATA ve Manisa- Celal Bayar Üniversiteleri işbirliği ile Halk Sağlığı toplantıları yaptık. Ayrıca Van – Yüzüncü Yıl Üniversitesi işbirliği ile yapılacak olan toplantının da hazırlıklarını tamamladık. Van’daki toplantıda üyelerimiz haklı olarak şu hususu dile getirdiler, adı farklı olsa da her yıl yapılan toplantıların “formatı, içeriği vb” her yönü ile benzer o zaman neden hepsini “Yıllık Halk Sağlığı Kongresi” adı altında düzenlemiyoruz? Van’daki toplantıda konu tartışıldı ve bundan böyle her yıl HASUDER’in bir farklı Üniversitemizle birlikte düzenleyeceği yıllık toplantılar “Halk Sağlığı – Kongresi” olarak düzenlenmelidir önerisi yapıldı. HASUDER Genel Kurulunun bu önerisi Yönetim Kurulumuz tarafından da benimsenerek yaşama geçirildi ve bu bağlamda gelecekteki Kongre düzenlemelerinin de yazılı kuralları oluşturuldu. Bilindiği gibi Van toplantısından bu yana farklı numaralar verilen Halk Sağlığı Kongrelerinin düzenlenmesi yıllık olarak düzenli sürdürülmektedir. Yine görevde olduğumuz süre içinde Dr.Zafer Öztekin tarafından hazırlanan "Halk Sağlığı Kongreleri ve Günleri" Hakkında Yönerge Yönetim Kurulumuz tarafından değerlendirilmiş ve "Halk Sağlığı Kongreleri ve Günleri" Düzenleme Rehberi adı altında son şekli verilmiştir. Bütün bunların, bizim dönemimizin dile getirip, üyelerimizle birlikte yaşama geçirdiği, kurallarını



oluşturduğu önemli başlangıçlar ve uygulamalar olarak hatırlıyorum. Diğer bir girişimimizin sonucu HASUDER 8 Ekim 2004 tarihinde European Public Health Association'a (EUPHA) üye olarak kabul edilmiştir.

Yine bizim dönemimizin son yılı idi sanırım, Sağlık Bakanlığı, malum neoliberal politikaların her alanda olduğu gibi sağlık alanında da uygulanmasının önünü açmak için "Sağlıkta Dönüşüm" adı altında, "Aile Hekimliği Sistemini" yani devletin sağlıktaki rolünü küçültmek, sağlık hizmetini hastalıkla başlatan, özelleştirmeyi teşvik ve vatandaşın cebinden çıkacak sağlık harcamalarını artırmak olarak özetlenebilecek uygulamaların "pilotunu" miktarı oldukça fazla olduğunu duyduğumuz dış kaynakların da desteği ile Düzce ilinde başlatmıştı. İşte tam da o dönemde biz Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfından (SSYV) bir grup (Dr.Zafer Öztekin SSYV-YK Başkanı), Dr. Recep Akdur (SSYV-YK Üyesi) ve Dr. Ertan Kahramanoğlu'ndan (SSYV-YK üyesi) ve ben (SSYV- YK 2. başkanı ve HASUDER-YK başkanı, yani 2 şapkamla) olmak üzere, o zamanki Sağlık Bakanı Dr. Recep Akdağ'a bir nezaket ziyaret yaptık. Doğrusu benim başlangıçta bu ziyaretten bir beklentim bile yoktu! Ancak "olumlu bir toplantı oldu, en azından Bakan Bey'e pilot uygulama derken bunun bir de kıyaslamasının ve değerlendirilmesinin yapılması gerektiğini anlattık, söylediklerimizi "makul" karşılar gibi bir diyalog geçti aramızda ve sonunda Bakan Bey'in makam odasında öneri de Bakandan gelerek şu karar alındı; Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçeveli HASUDER'in ve Sağlık Bakanlığı mensuplarının geniş katılımının sağlandığı bir toplantı hemen yapılsın ve de her iki taraf da birbirinin görüşlerini-fikirlerini duysun, dinlesin, anlamaya çalışsın ve uygulamalar ona göre ilerlesin (!) Karar aynen böyle idi biz hepimiz hem HASUDER hem de SSYV şapkamızla konuyu olgunlaştırdık. Ben konuyu bizim HASUDER YK'na

götürdüm olumlu karşılandı. Tabii ki böyle büyük çaplı bir toplantının bir de mali portresi vardı ki HASUDER'in her zaman olduğu gibi o yıllardaki bütçesi daha da kısıtlı idi ve bu toplantıyı yapmamız olası değildi orada da imdadımıza SSYV yetişti ve Bolu-Karacasu'da çok geniş kapsamlı, belirtilen amaca uygun düzenlenen toplantının bütün masrafı SSYV tarafından karşılanarak, "Bolu - HASUDER ve SB Diyalog toplantısı" yapıldı (HASUDER'in kayıtlarında olan bu tarihi toplantının Raporu - arzu ederiz ki bir biçimde bu anı kitabı kapsamına girsin ya da ayrıca HASUDER webine konulsun). Toplantı tarihinde ben ne yazık ki WHO'nun bir toplantısında önemli bir görevim nedeni ile Kopenhag'da idim ve katılamadım ancak bizim katılan YK üyelerimizden ve diğer katılımcılardan dinlediğim kadarı ile "bir bütün gün devam eden" son derece güzel bir toplantı olmuş, bizim Halk Sağlıkçılar tarafından açık yüreklilikle olması gerekenler, sağlık hizmetleri, yeni sistemin sakıncaları ve de talepleri, önerileri sağlığın bir insan hakkı olduğu, devletin temel sağlık hizmetlerindeki yükümlülükleri, anayasal görevleri, endişeler, öngörülen sorunlar vs... bütün ayrıntıları ile, açık yüreklilikle dile getirilmiş. Sağlık Bakanı Prof.Dr. Recep Akdağ ve Sağlık Bakanlığı müsteşarı Prof. Dr. Necdet Ünüvar'ın bizzat katıldığı bu toplantıya Bakan ve Müsteşar bir bütün gün "sabır ve ilgi ile!" katılmış - dinlemiş, not tutmuşlar. Tabii ki bu durumda bizim halk sağlıkçılar "ümitlenmişler" öyle ya sağlıkta en üst makam - karar verici, tabii Bakan olunca müsteşara ilaveten diğer önemli bürokratlar da oradalar, bizi dinlediler-anladılar "gereğini de yaparlar" diye bir ümide kapılmışlarsa da bu ümitleri uzun sürmemiş ve günün sonunda Sağlık Bakanı Dr. Akdağ, özetle "sizleri dinledim, haklı olduğunuz da olabilir (?) ancak "sağlıkta dönüşüm" bizim hükümet programımızda yer almakta ve siz ne dersiniz deyin biz bu programı

uygulayacağız! Demiş ve konuyu kapatmış... Son on yılda, Ülkedeki benzer pek çok uygulamaya bakınca bu sonuç benim için hiç “şaşırtıcı” olmadı. Ne yazık ki beklenen sonuçlarını da hep birlikte üzülerken yaşıyoruz... Bu örnek Türkiye’de halkın temel sağlık hizmetine ulaşmasında HASUDER’in savunuculuğuna giderek neden daha fazla gereksinim olduğunu göstermesi bakımından önemli. Hazır SSY Vakfından söz etmişken burada kuruluş amacı “Türkiye’deki sağlık hizmetlerini desteklemek” olan bu vakfın, sadece sözünü ettiğim HASUDER – SB toplantısını değil, geçmişte diğer en az 4-5 Halk Sağlığı Kongresine de çok ciddi maddi destek sağladığını da bir vefa borcu olarak belirtmeliyim. Derneğin bizim görev aldığımız dönemde hala yeni olması nedeni ile bizim Yönetim Kurulumuz hep şunu sağlamaya çalıştı. Yapılanlar “gerekli, işe yarar ve yenilikçi” olmalı, Derneği kurumsal olarak güçlendirirken Türkiye toplumuna da katkı sağlamalı. İşte bu tür bir çalışma ne olabilir arayışı içinde iken “Japonya örneğinden de” esinlenerek, bilimsel araştırma bulgularına dayalı, sağlıktaki eğilimleri yansıtan, halk sağlığı alanındaki ihtiyaçlara işaret eden bir anlamda karar vericilere sağlık sektörüne yol gösteren “Türkiye’nin sağlık profilinin” hazırlanması ve periyodik olarak da yayınlanması düşüncesi YK’da kabul gördü, hatta konunun hazırlığı Genel Kurula “Japonya örneği” de kullanılarak (yanılmıyorsam en genç YK üyelerimiz olan Nüket ve Deniz arkadaşlarımız tarafından) bir ön hazırlık yapıp HASUDER Genel Kuruluna sunuldu onların da onayı alındı (kayıtlarda mutlaka vardır). Bu verdiğim örnek ise çok yerinde düşünüp emek vererek hazırladığımız ancak gerçek anlamda yaşama geçiremediğimiz bir planımız idi. Olumlu yönü ise çok sonraki HASUDER YK tarafından konunun tekrar ele alınıp, her ne kadar bizim planladığımız format ve amaçla olmasa da 2012 yılında ilki

2014 yılında ise ikinci “Türkiye Sağlık Profiline” hazırlanması HASUDER tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu konu HASUDER’in farklı bir yaklaşımla “işe yarar” karar vericilere gerçekten yol gösterecek “okuyucu dostu” bir biçimle (nasıl yayınlanacağını daha az önemli olduğunu düşünmekteyim) yaşama geçirilmesinde yarar olacaktır. Bizim YK ekibi döneminin çalışmalarını düşündükçe, bazı YK Raporlarına baktıkça “grubun - boş durmadığını, üyelerimizle etkili bir iletişim ve işbirliği ile önemli adımlar atıldığını anımsıyorum. Bazı örneklerden söz edilecek olursa HASUDER’de o dönemde aktif olarak şekillenerek çalışan “mezuniyet öncesi halk sağlığı eğitimi, halk sağlığı uzmanlarının örgütlenme ve iletişimi, araştırma görevlileri ile iletişim” başlıkları ile “Çalışma Grupları” oluşturularak çalışmalar başlatıldı. Yine Derneğimiz adına Dr. Erhan Eser ve Dr. Pınar Erbay DüNDAR’ın sorumluluğunda “HASUDER Türkiye Halk Sağlığıçılar Envanter Projesi” yürütülmüştür. Amacı “HS uzmanlarının istihdamı ve ilgili verilerin toplanması olan bu araştırmanın bu gün bile çok anlam ifade eden bazı sonuçları şöyleydi: Türkiye’de HS uzmanlarının istihdamı açısından bir ikilem yaşanmaktadır; HS uzmanı açığı vardır, mevcut uzmanlar uygun görevlerde istihdam edilmemektedir. Tahminlere göre üniversiteler dışındaki kurumlarda görev yapacak yaklaşık 1500 HS uzmanına gereksinim vardır.

Bu gereksinimin yaklaşık %80’i SB teşkilatındadır. Ancak envanter sonuçları göstermiştir ki Türkiye, alanda görev yapması beklenen HS uzman gereksiniminin ancak 1/6’sını üretebilmiştir. Ülkemiz sağlık sisteminde yönetici olarak çalışmak üzere yetiştirilmiş olan HS uzmanlarının pek azı bu görevlerde istihdam edilmiştir. Bu oran ancak %22’yi bulmaktadır.

Diğer taraftan niceliksel olarak SB bünyesinde istihdam edilmiş olan HS uzmanlarından niteliksel açıdan yeterince yararlanılamamaktadır. Nitekim SB merkez ve taşra teşkilatında çalışan HS uzmanlarının ancak yarısı görev tanımına göre uygun birimlerde çalıştırılmaktadır.

Daha ayrıntılı incelendiğinde de uygun birimlerde çalıştırılan HS uzmanlarına yeterince sorumluluk verilmediği ifade edilmektedir. Bu yazı kapsamında çok kısa ifade edilen bu araştırma sonuçları bile Halk Sağlığı uzmanlarının istihdamları ile ilgili mevcut sorunlarının ne ölçüde “kronikleşmiş” olduğuna işaret etmektedir. Bu güzel çalışmayı yapan ekibe teşekkür ediyorum. Benzer bir çalışmanın günümüzde tekrarlanması yol gösterici olacaktır.

Düşündükçe aklıma daha fazlası geliyor yine unutmadan, HASUDER, TTB-UDDK tarafından çıkarılan Uzmanlık Dernekleri Rehberinde 2000-2004 dönemindeki girişim ve oluşturulan bağlar nedeni ile ancak 2005 yılında yer almıştır. Görevli olduğumuz dönemde çabalarımızdan biri de üye sayımız artırmaktı hatırladığım kadarı ile üye sayımız 219’dan en son 2004 yılında 292’ye yükselmmişti...

Son olarak, bizim dönemimizde hem benim acemiliğim hem de HASUDER üyelerinin de acemiliğinden kaynaklanan garip bir duruma da bu anların içinde değinmeden geçemeyeceğim: Benim HASUDER YK Başkanı olarak düzenlenmesinde yer aldığım ilk Kongre Dicle Üniversitesi ile birlikte Diyarbakır’da olan toplantı idi. Malum artık geleneksel hale gelen Anabilim Dalı Başkanları toplantısı da Kongrenin içinde yer alıyordu ve de ben kendi kendime dedim ki ben AD Başkanı değilim dolayısı ile bu “AD Başkanları” toplantısında olmamalıyım ve gitmiyordum ki koridorda Zafer Öztekin ile karşılaştık ve “Haydi Ayşe Hanım” toplantıya gidelim dedi, ben izah ettim

bu AD Başkanlarının toplantısı, Zafer Bey “olur mu” toplantıyı düzenleyen tarafsın sen ve amacı da HS Anabilim Dalları ile HASUDER’in birbirini duyması yani katılman gerekir. “Acemilik” dedim ya! Gittim salona oturdum, toplantı başladı, o zaman Hacettepe HS-AD Başkanı olan Dr. Çağatay Güler söz aldı ve “usul hakkında” diyerek “Ayşe abla’nın burada olmaması gerekir lütfen salondan çıksın ondan sonra biz toplantımıza devam edelim dedi. Ben hem Zafer’e sinirlendim neden beni yanlış yönlendirdi diye hem de kendime çok kızdım ne diye geldim diye, ben daha bir kelime bile edemeden yanlış anımsamıyor isem Dr. Gazanfer Aksakoğlu, Dr. Yusuf Öztürk, Dr. Muhsin Akbaba ve şu anda hatırlamadığım bir iki arkadaş daha Çağatay Bey’e çok sert karşı çıkış yaptılar ve lisanı münasiple bu toplantının HASUDER YK başkanı olarak “ev sahibi” olduğumu ve biraz da benim kıdemimi hatırlattılar. Bu anımı, anı kitabında yer alması için neden anlattım; yazımın başlığını “Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) Nereden Nereye Geldi?” olarak belirlemiştim, bu örnek bile büyük emeklerle kurulmuş olan HASUDER’in nereden nereye geldiğini, anlamsız acemiliklerin aşılmış olması gerektiğini - bana göre de aşıldığını, artık yazılı kuralları olan, kendini duyuran, ulusal ve uluslararası düzeyde kabul ettiren her geçen gün daha da gelişen günü yakalama gayreti içinde olan bir HASUDER’in olduğunu biliyoruz, yaşıyoruz. Olması gerekenin de böyle olması gerektiğine inanıyoruz.

Benim de içinde olduğum 2000-2004 yılı için diyebilirim ki, değerli ve zor yıllardı, kurumsallaşma bağlamında, pek çok, bu güne temel teşkil eden faaliyetler başlatıldı, yapıldı ve sürdürülüyor. Daha sonraki dönemler için 2 gözlemimi de belirteyim, en önemli yapılardan biri “genç grubun yani Araştırma Görevlilerinin” kendi aralarında oluşturdukları iletişim ve çalışmalar, oluşturulan gruplar,

bazı yazılı kaynaklar ve giderek zenginleştirilen daha düzenli ve nitelikli hale gelen web- sayfası, e-kütüphane, tele konferans imkanları vb... bütün bunları gerçekleştirenlere emek verenlere hem teşekkür ediyorum hem de sürdürülmelidir diye düşünüyorum. Derneğimiz meslek grubumuzun haklarını ve halkın sağlık hakkını daha güçlü savunabilmesi için yapacağı işlerin niceliği kadar “niteliği” ile de güçlenmelidir. Yıllar içinde yapılan HASUDER çalışmaları, ortaya konulan eserler, yapılanlar, yapılamayanlar, gösterilen çabalar Derneğimizin gelişmesinin dinamik bir şekilde sürdüğü izlenimi vermekte, ancak belki de geçen 20 yıllık süresinin bir “dış değerlendirme” ile objektif olarak değerlendirilmesi ve akla gelen “fikirler” doğrultusunda değil de yapılacak “objektif değerlendirme” sonuçlarına göre zaman içinde neler yapıldı, yapılanlar ne işe yaradı, neler hangi nedenle gecikti, nelere daha gereksinim var? gibi soruların somut yanıtları aranılarak gelecek 20 yılının stratejik planının yapılmasının zamanı gelmiştir. Özetle; HASUDER kuruldu, bir yerden bir yere geldi ancak nereye gideceğinin de bu meslek grubuna yakışan bir planı üyelerinin katkı ve katılımı ile yapılmalı, uygulamalar bu plan doğrultusunda belirtilen “takvime”de uyularak yürütülmelidir diye düşünüyorum...

Mesleğimin net 18 yılını birlikte çalışarak geçirdiğim, meslek formasyonumda son derece büyük etki ve emeği olan sevgili hocamız Sn. Prof.Dr. Nusret Fişek'in bize sürekli hatırlattığı bir öğretisi ile yazımı bitirmek istiyorum, Hocamız **“ülkeye hizmet duvar örmeye benzer, herkes bir tuğla koyar ve bir gün bakarsınız ki duvar örülmüş ve bitmiş”**. HASUDER'in çalışmaları da mesleğimiz ve halkın “sağlık hakkı” yönünden aynen böyle... Hepimiz, bizler, bizden öncekiler ve sonrakiler hepimiz bütün iyi niyetimizle duvar bitsin diye “tuğlalar

koyduk”, koymaya da devam edilecek... Bittiğini göremesek de bu duvar “gelecek halk sağlıkçılarının da” katkıları ile bir gün ya bitecek ya bitecek. Bundan hiçbir Halk Sağlığıncının kuşkusu olmasın yeter ki, birbirimizi sadece acımasızca eleştirmek yerine uygun yol ve yordamla yapılan işlere destek verelim, güçlerimizi birbirine ekleyelim, asla ve asla “ele geçirmek amaçlı” HASUDER yönetimine talip olmayalım... ama bir tuğla da biz koyalım diye HASUDER yönetiminde bulunalım...

HASUDER’in kurumsal hafıza yaratmak amacı ile ele aldığı bu “Anı Kitabı” fikri için ve emek verenlere teşekkür ediyorum. Son teşekkürüm 2002-2006 YK da benimle birlikte yer alan çok değerli sevgili arkadaşlarıma, her ne kadar son 6 ayda Dr.Derman Boztok beni “kızdırıp-☺) bütün ısrarına rağmen istifa ettiyse de; Tevazu göstermiyorum 2002-2006 YK grubumuz HASUDER’e çok kalıcı başlangıçlar yaptı. Unutmadan, ben Derman’la onun öğrenciliğinden beri, HÜ-HS Bölümünde, Çubuk’ta, Sağlık Bakanlığında en uzun çalışanlardanım ve aslında ona kızmam söz konusu değil, sözün gelişi idi...

Saygı ve Sevgilerimle





## **Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu 2006-2010 Yıllarına Ait Bazı Çalışmalarımız**

### **Prof.Dr. Hilal Özcebe**

Halk Sağlığı Uzmanları Derneğinin 2006-2010 yıllarına ait benden bir yazı ve konuşma istendiğinde o yıllara tekrar döndüm. HASUDER Yönetim Kurulundayken olan heyecanımız, toplantılar, olaylar ve kararlar gözlerimin önünden geçti. Yaşamımda HASUDER Yönetim Kurulu üyesi olduğum 29 Nisan 2006 – 20 Ekim 2010 tarihleri arasındaki dönemin benim için çok özel bir yeri vardır. İlk Yönetim Kurulu üyeliğime ilişkin dönem 2006-2008 yılları ve ikinci dönem ise 2008-2010 yıllar arasındadır.

### **İlk Yönetim Kurulu Üyelik Dönemim;**

29 Nisan 2006 tarihinde yapılan Genel Kurulda Mehmet Ali Biliker, Hilal Özcebe, Erhan Eser, Songül Acar Vaizoğlu, Hakan Altıntaş, Ferruh Ayoğlu ve Mustafa N. İlhan Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildik. Yönetim Kurulu üyelerinden Hakan Altıntaş kişisel sorunları nedeniyle yönetim kurulundan ayrıldı, Mahmut Yardım yönetim kurulu üyemiz oldu. Songül Acar Vaizoğlu da çalışmalara yeterince katkıda bulunamama kaygısı ile yönetim kurulu üyeliğinden ayrıldı, yerine Seçil Özkan yönetim kurulumuza katıldı. Yönetim Kurulu üyelerinin değişimini oldukça hızlı yaşadığımız bir dönem olmuştu, bu yönetim Kurulu dönemi sırasında ilk 16 ay başkanlığı sevgili uzman ağabeyimiz Dr. Mehmet Ali Biliker yapmıştı, son 8 aylık dönemde ise ben başkanlığı ben yürütmüştüm.

Yönetim Kurulu olarak ilk olarak üye sayımızı ve iletişimimizi gözden geçirdik. Biz de tüm diğer dernek

yönetimleri gibi üyelerle olan iletişimi güçlendirmeyi hedeflemiştik. Bugün günlük yaşamımızın bir parçası olan elektronik iletişim, o dönemde henüz çok yaygın kullanılmıyordu. Üyelerin elektronik iletişim adreslerini toplama, HASUDER üyelerine özel bir grup kurulma çalışmaları yürütüldü. Yönetim Kurulu olarak HASUDER web sayfamızı yenilemeyi hedeflemiştik, derneğimizin elektronik iletişim sayfası sorumlusu sevgili Tacettin İnandı arkadaşımızdı, ona çok teşekkür ediyorum. HASUDER'e üyelik için başvuruya ilişkin formlar web sayfasına konularak uzmanların ulaşabilmeleri sağlandı.

Yönetim Kurulu olarak Çalışma Programımızı hazırlayarak, üyelerimizle paylaştık, aldığımız geri bildirimler doğrultusunda çalışmalarımıza devam ettik. Çalışma programında, yönetim, örgütlenme, mali durum, uzmanların istihdamı, eğitim ve araştırma ve sağlık politikaları olmak üzere altı temel başlık yer almaktaydı.

HASUDER üyelerinin Ankara'da yapılan seçimli ve seçimsiz genel kurullarına katılma oranlarının çok düşük olması hepimizi çok rahatsız eden bir konuydu. Genel Kurulların kongrelerde yapılmasının üye katılımını artıracığı düşündük. Seçimli ve seçimsiz genel kurulların kongreler sırasında düzenlenmesine ilişkin değişiklik 2008 yılı Genel Kurulunda Tüzüğümüze yerleştirildi. Bu sayede bugün genel kurullarımızı kongrelerimizde daha geniş katılımı sağlayabiliyoruz.

Bu dönemde yapılanmanın güçlendirilmesi amacıyla bazı yönergeler geliştirildi. Kongre Düzenleme Yönergesi, Çok Merkezli Araştırma Yönergesi ve Halk Sağlığı Dostu Yönetici Ödülü Yönergesi hazırlandı. Halk Sağlığı Dostu Yöneticisi Ödülü, 2007 yılından itibaren her yıl verilmeye başlanmıştır. Halk sağlığı alanında 30 yıldır çalışan uzmanlara teşekkür plaketinin takdimi ilk olarak

Denizli’de düzenlenen 11. Ulusal Halk Sağlığı Kongresinde gerçekleşti.

O dönemde çalışma gruplarının sayısı ve çeşitliliği sınırlı olduğu için, HASUDER olarak herhangi bir olayda yanıt oluşturabilmek, görüş istendiğinde yanıt verebilmek ve de HASUDER üyelerinin dernek çalışmalarına katılımını artırmak amacıyla bir uzman listesi oluşturduk. O dönemde listede yer alan hocalarımız, arkadaşlarımız, bizim çok hızlı hareket edebilmemizi sağladılar. Onlara çok teşekkür ederiz. HASUDER olarak çeşitli konularda görüş oluşturuldu, diğer uzmanlık dernekleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yürütüldü, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların kongre ve toplantılarına davetli kuruluş olarak katılım sağlandı, TTB UDKK çalışmalarına düzenli olarak katılım sağlandı.

Üyelerin aktif katılımlarının sağlanması için çalışma gruplarının geliştirilmesine ağırlık verdik. Üyelerden gelen teklif üzerine “Tütün İle Mücadele Çalışma Grubu”, “Ruh Sağlığı Eylem Planı Çalışma Grubu”, “Sahada Çalışan Halk Sağlığı Uzmanları Grubu”, “Sağlığın Geliştirilmesi Çalışma Grubu” ve “Okul Sağlığı Çalışma Grubu” kuruldu.

Tıpta Uzmanlık Tüzüğü’nün değişiminin hızlı olduğu sürece denk gelen bu Yönetim Kurulu dönemi sırasında daha önceki Yönetim Kurulu çalışmaları da değerlendirilerek “uzmanlık eğitimi-eğitim içeriği, rotasyon programı ve asistan karnesi” taslağı Anabilim Dallarının ve üyelerinin görüşleri sözlü ve yazılı olarak alınarak oluşturulmuş, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğüne iletildi.

Mezuniyet öncesi eğitim programının gözden geçirilmesine ilişkin Anabilim Dalları ile çalışmalar yürütüldü. 11.Ulusal Halk Sağlığı Kongresinde iki oturum bu konuya ayrıldı. Birinci oturumda Aile Hekimliği uygulaması yapılan

illerdeki Halk Sağlığı Anabilim Dallarının uygulamaları öğrenildi, ikinci oturumda ise oluşturulan modeller tartışılmıştır.

HASUDER 2006-2008 Yönetim Kurulu tarafından 2 ulusal kongre düzenlendi. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ve HASUDER tarafından ortaklaşa düzenlenen XI. Ulusal Halk Sağlığı Kongresinin düzenlenmesi sırasında kongre düzenleme yönergesi ilk defa kullanıldı. XI. Ulusal Halk Sağlığı Kongresinde sağlığın geliştirilmesi ve sağlık eğitimi, klinik araştırmalarda örneklem seçimi, ileri analiz yöntemleri (temel ve ileri düzey olmak üzere iki adet) ve yaşam kalitesi ölçekleri olmak üzere toplam beş kurs programı açılmıştı, kurs programlarına yaklaşık 100 kişi kayıt olmuştu. Kayıt olan kişilerin bir kısmı halk sağlığı uzmanı, bir kısmı ise halk sağlığı asistanıydı. 12. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Ankara Üniversitesi ile beraber hazırlıkları başlatılmıştır.

Derneğin en önemli görevlerinden biri olarak kabul edilen Halk Sağlığı Uzmanlarının İstihdamı konusunda çalışmalar yürütüldü. HASUDER YK üyeleri tarafından istihdamın çözülmesinin gerekliliğine ilişkin taslak bir rapor hazırlandı ve 3 Kasım 2006 Prof. Dr. Nusret Fişek Etkinliklerinde düzenlenen atölye çalışmasında üyeler tarafından tartışıldı. Çalıştayın hemen ardından 49 il sağlık müdürlüğüne Halk Sağlığı uzmanı kadrosu açıldı. Nicel istihdam ile ilgili olarak derneğimizin diğer önemli girişimi Halk Sağlığı uzmanlarının Belediyelerde istihdamıdır. Bu amaçla, dernek üyeleri Erhan Eser, Songül Vaizoglu ve Ahmet Soysal koordinatörlüğünde Yerel Yönetimler Derneği ile ilişki kuruldu, Derneğin aylık dergisi "Memleketim"de derneğimize Halk Sağlığı ve Halk Sağlığı uzmanlığını tanıtmak üzere bir köşe ayrılması sağlandı.

HASUDER üyeleri tarafından çeşitli konularda Teknik Raporlar hazırlanmaya başlanmıştır. Bu dönemde toplam 4 teknik rapor hazırlandı. Türkiye’de Sağlık Hizmetleri; Sorunlar ve Çözümler (Prof.Dr.Zafer Öztekin), Kırım Kongo Kanamalı Ateşini (KKKA) Halk Sağlığı Uzmanları Derneğini Teknik Raporu no:02.07 (Prof. Dr. Levent Akın ve Uz. Dr. Esin Kulaç), Serviks Kanseri Kontrolü Çalışmaları ve HPV Aşısı (Prof. Dr. Dr. Nazmi Bilir) ve Sigara Bırakmada Yeni Bir İlaç: Varenicline, Yeni Bir Umut Mu?” (Prof. Dr. Dr. Nazmi Bilir).

### **İkinci Yönetim Kurulu Üyelik Dönemimde;**

HASUDER Seçimli Genel Kurulu 19 Nisan 2008 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Nusret Fişek Eğitim Salonunda gerçekleştirildi. Yönetim Kurulunda Hilal Özcebe, Şevkat Bahar Özvarış, Tacettin İnandı, Muzaffer Eskiocak, Mustafa N. İlhan, Mine Kaya ve Deniz Akgün çalışmaya başladık. Daha sonra Şevkat Bahar Özvarış’ın Yönetim Kurulundan ayrılması üzerine Yönetim Kuruluna Ferruh Ayoğlu katıldı.

Bu dönemde çıkan Tıpta Uzmanlık Yönetmeliğinde Uzmanlık alanımızın adı “halk sağlığı” olup, önerilen sağlık yönetimi, çevre sağlığı, epidemiyoloji ve iş sağlığı yan dallarından üçü “epidemiyoloji”, “çevre sağlığı” ve “iş ve meslek hastalıkları” olarak tanımlanması sağlandı. Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen Tıpta Uzmanlık Kurulunun müfredat oluşturma toplantısına üyelerimiz tarafından katkı verildi.

Bu dönemde iletişimin güçlendirilmesi, yayın-iletişim etkinliklerinin güçlendirilmesi, çalışma gruplarının desteklenmesi ve geniş katılımlı bilimsel etkinliklerin düzenlenmesine ağırlık verildi.

Anabilim Dalı Başkanları ile haberleşmeyi kolaylaştırmak amacıyla e-grup, üyelerimiz ile etkileşimi artırmak amacıyla hasuder e-grup kuruldu. Bölge düzeyinde halk sağlığı toplantılarının yapılması desteklendi.

Çalışma Grupları Çalışma Yönergesi hazırlandı. İzmir İlinde Ege Üniversitesinde 15 Ekim 2009 tarihinde HASUDER Çalışma Grupları Çalıştayı düzenlendi. Yaklaşık 100 kişinin katılımı ile gerçekleşen çalıştayda çalışma gruplarının çalışmalarında önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Çalıştay çıktıları elektronik kitap halinde web sayfasında yer aldı. Bu dönemde İş Sağlığı ve Sağlık Politikaları Çalışma Grupları kuruldu.

Yayın İletişim Çalışma Grubunun kurulmasına karar verildi, HASUDER Yayın Yönergesi hazırlandı. TJPB dergisinin hem Türkçe hem de İngilizce çıkması ile kararı alınarak, eski sayılar tamamlanmış, dergi elektronik olarak yayınlanmaya başlandı.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin izlenmesine yönelik olarak oluşturulan alternatif ulusal rapora katkı sunuldu. Bu derneğimizin ilk ulusal alternatif rapor katkısıdır.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD tarafından Biyoistatistik Kursu düzenlendi, derneğimize önemli bir katkı sağlandı. Gazi Halk Sağlığındaki arkadaşlarımıza çok teşekkür ederim. Ayrıca, halen devam eden Tütün Kontrolü ve Bağımlılık Tedavisi Kurs programları da bu dönemde düzenlenmeye başlamıştır.

Bu yönetim kurulu döneminde 12. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anabilim Dalı ile ortaklaşa olarak 21-25 Ekim 2008 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Kongre öncesinde 5 adet kurs programı açılmıştır. 13. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD ile 18-22 Ekim

2010 tarihleri arasında düzenlenmiş, yine kurs programları açılmıştır.

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ile ortak olarak I. Ulusal Okul Sağlığı Sempozyumu düzenlendi. Halen düzenlenen okul sağlığı sempozyumları, ülkemizde önemli bir boşluğu doldurmuştur, okul sağlığı alanında eğitim ve sağlıkçıların bir araya gelmesini sağlamaktadır.

Sahada çalışan halk sağlıkçılar “Sahada Çalışan Halk Sağlıkçılar Raporu” ve “Kentlerde Halk Sağlığı Hizmetleri ve Halk Sağlığı Uzmanlarının Belediyelerde İstihdamı (HASAM)” Raporunu hazırlamışlardır. Kentlerde Halk Sağlığı Hizmetleri ve Halk Sağlığı Uzmanlarının Belediyelerde İstihdamı (HASAM) Raporu yerel seçimler öncesinde partilere yollandı, büyükşehir başkan adaylarına yollandı ve medyada yer aldı.

Bu dönemde ülkemizde yürütülen tütün kontrolü çalışmalarına derneğimiz önemli katkı vermiştir. MPOWER kitabının Türkçeye tercümesi yapılmış, DSÖ, CDC, Sağlık Bakanlığı ve HASUDER işbirliği ile hazırlanan Sağlık Çalışanlarında Sigara İçme Sıklığı araştırması yapılmış, Türkiye’de Sigara İçilmeyen Kamusal Alanların ve İşyerlerinin Genişletilmesi, Sigara Karşıtı Politikaların Etkin Uygulanması Projesi sürdürülmüştür. SSUK tarafından alınan ve Toraks Derneği tarafından koordine edilen “yasanın ikram sektörü ve medyada desteklenmesi” konusundaki projede üyelerimiz çalışmıştır. Derneğimizin ülke politikasının gelişmesine önemli katkısı olmuştur, bu alanda çalışan tüm arkadaşlarımıza teşekkür ederim. Bu çalışmaların derneğimize de önemli katkısı olmuştur.

Sevgili halk sağlığı uzmanı hocalarım ve arkadaşlarım, sizlere dört yıl boyunca neler yaptığımız aktarmaya

çalıştım. HASUDER Yönetimde 2006-2010 yılları arasında yönetim kurulu üyeliğim ve başkanlığım sırasında, beraber çalıştığım tüm arkadaşlarıma ve üyelerimize çok çok teşekkür ederim.

Dernek yönetiminde uzmanlık ve mezuniyet sonrası eğitimler, istihdam ve özlük haklarının savunuculuğuna yönelik çalışma programının oluşturulması, kurumsallaşma için önemlidir. HASUDER Yönetim Kurullarında bu geleneğin devam etmesi son derece önemlidir.

Uzmanlık alanımızın halkın sağlığının geliştirilmesi ve korunmasını amaçlaması, sağlık politikaları ve hizmet sunumuna yönelik çalışmaları kapsaması toplumsal olaylara duyarlı olmamızı gerektirmektedir. Halk sağlığı çalışanları olarak sosyal politikalar konusunda yapacağımız müdahalelerin bilimsel ve kanıta dayalı olması konusunda özen göstermeliyiz. Halk sağlığı bir bilim dalıdır, sağlık politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması sırasında bilimsel bakış açımızdan asla vaz geçmememiz gerekmektedir.

Sağlığı geliştirici ve koruyucu sağlık politikalarının geliştirilmesi konusunda sağlık, sosyal ve fen bilimleri ile multidisipliner bakış açımızı geliştirmeli, bilişim ve teknolojik gelişmeleri halk sağlığı uygulamalarına yerleştirme konusunda önderlik etmeliyiz.

Böyle bir oturumu düzenlediğiniz için teşekkür ederim. Birlikteliğimizin güçlenmesini, başarılarımızın giderek artmasını dilerim.



## Halk Sağlığı Uzmanları Derneği 2010-2014 Yönetim Dönemi Çalışmalarından Akılda Kalanlar

### Prof. Dr. Tacettin İnandı

2010-2014 Yıllarında Yönetim Kurulumuzda değişiklik olmadan iki dönem çalıştık, çalışma şeklimizde, görev paylaşımında bazı küçük farklılıklar olsa da önemli ölçüde benzerlikler, ortaklıklar vardı. O nedenle iki dönemi birlikte anlatmak daha uygun olacaktır.



1995 yılından bu yana çalışmalarını izlediğim ve zaman zaman da destek olmaya çalıştığım Halk Sağlığı Uzmanları Derneği HASUDER'in 2008-2010 yılı döneminde yönetim kurulu üyeliğine seçilmiştim. Bu görev beni çok

heyecanlandırmış ve çok zorlu koşullarda iki yıl elimizden geleni yapmaya çalışmıştık.

Bir sonraki seçim döneminde 2010 yılında Ekim ayında İzmir'de yapılan Genel Kurulda yönetim kuruluna aday oldum ve yönetim kurulu üyeleri arkadaşlarım gıyabımda beni yönetim kurulu başkanı olarak görüş birliği oluşturduklarını söylediklerinde çok mutlu oldum.

İlk toplantımızı hemen Ankara'da yaptık ve toplantımıza bir önceki dönem Başkanımız Hilal Özcebe'yi de davet etmiştik, bize bir anlamda devir teslim işlemi yapmıştı. İlk toplantımızdan anımsadığım diğer bir konu herkesin bilgisayarlarımızla gelmek ve uzaktan iletişim becerilerimizi geliştirmek için hazırlıklar yapmak idi. Derneğin maddi olanakları çok sınırlıydı. Öte yandan etkin, hızlı ve ucuz iletişim olanağı da son derece önemli idi. Üstelik yedi yönetim kurulu üyesinin her biri ayrı bir ilden hatta bölgeden idi. İlk toplantımızda telekonferans yöntemlerini inceledik ve test etmiş idik. Bunun yanısıra Mine Yenice dışındakilerle ilk defa birlikte çalışacak idik. Gamze Çan, Alp Ergör, Tayyar Şaşmaz, Melikşah Ertem ve Ferruh Ayoğlu yönetim kurulu üyelerimiz idi. Genel Sekreterimiz Mine Yenice, Muhasip Üye Alp Ergör olmuş idi. İlk kez HASUDER YK bu kadar farklı illerdeki kişilerden oluşuyor idi.

İlk toplantımızdan heyecanla ve iş planları ile ayrıldık. Döner dönmez iletişim öbeklerimizi tamamladık. Ve son derece yoğun bir e-posta trafiği ile birlikte her hafta perşembe günleri yaklaşık 2 saat süren uzaktan yönetim kurulu toplantıları o dönemden hatırladıklarım. Son derece güzel bir grup dinamizmi oluşmuş idi, birbirimizi çok iyi anlıyor ve pozitif etkileyerek ilerlemeye çalışıyorduk. Olumlu olumsuz tüm eleştirileri dinliyor, değerlendiriyor ve olayları kişiselleştirmeden ilkeler üzerinden

yanıtlamaya çalışıyorduk. Bizleri eleştirenlerin de önemli bir işlev üstlendiğini düşünerek hareket etmeye çalışıyorduk.

### **Referansımız Halk Sağlığı Bilimi ve Etik Değerleri**

Yönetim anlayışımızda halk sağlığı biliminin etik ve temel değerleri, bilgi birikimi referanslarımız olacaktır diye açıklamış idik. Halk sağlığını ne salt bir teknik alan ne de politik bir alan olarak görmedik. Halk sağlığını felsefesi ve etik değerleri ile, özerkliği ve bilimsel bilgi birikimi olan bir bilim ve sanat dalı şeklinde değerlendirdik. Politika üreten, politikaları değerlendiren, durum saptayan eleştirel yaklaşımlarla doğruları görmeye ve göstermeye çalışan bir bilim dalı olarak değerlendirdik. Öte yandan politik tercihlerimizi savunmak için halk sağlığını kullanmaya özen gösterdik. Halk sağlığı penceresinden politikayı ele aldık, eleştirdik, değerlendirdik ve önerilerde bulunduk.

### **Yeterlik Kurulu Çalışmalarını Hızlandırdık**

Yeterlik Kurulu ile ilgili 2010 yılında kurulan komisyon görüşleri doğrultusunda 2011 yılında Trabzon'da olağanüstü genel kurul çağrısı yaparak Tüzük değişikliğine gittik ve ardından yeterlik kurulu yönergesini hazırladık. Yönergede bir konuya çok özen göstermiş idik: Sadece teorik bilgiyi değil aynı zamanda akademik faaliyetleri, mesleksel çabaları da içine alan bir yeterliğin önemli olduğuna vurgu yaptık. 2011 yılında Bursa'da Yeterlik Kurulu organlarını oluşturmaya başladık.

### **Yöneticiler ve Politikacılarla İlişkiler**

Sağlık Bakanlığı ve diğer üst düzey yöneticilerle doğrudan ilişki kurmayı tercih ettik. Randevularımızı resmi yoldan talep ettik ve taleplerimizi hem sözlü hem de yazılı olarak ilettik. Görüşmelerden önce geniş katılımlı görüşler oluşturmaya çalıştık.

Sağlık Bakanı, Müsteşar ve yardımcıları ile görüşmelerimizde en çok öne çıkardığımız konu sahada çalışan meslektaşlarımızın sorunları oldu. Maaşları, atama ve yükselmelerde öncelik verilmesi gibi konular temel konularımız oldu.

Van depremi sonrasında Sağlık Bakanlığının desteği ile deprem değerlendirmeleri yapıldı. İkinci Van depreminde Van'da değerlendirmelerde bulunuyorduk. Rahmetli Talat Bahçebaşı, Sağlık Bakanlığında Tacettin Kakillioğlu ile birlikte yönetim Kurulundan Tacettin İnandı, Melikşah Ertem ve Ferruh Ayoğlu bir hafta kadar kış ortasında bir minibüste kaldık. Sonrasında her hafta bir arkadaşımızı yollayarak gözlemlerini raporlaştırdı ve kamuoyu ile paylaştı.

Salgınlar, iş kazaları, üreme sağlığı, insan hakları, tütün, elektromanyetik radyasyon ve su gibi pek çok konuda açıklamalar yapmaya çalıştık.



Halk Sağlığı Uzmanı İşgücü Planı ve Bölge Protokolleri konusunda Halk Sağlığı Kurumu ile birlikte çalışmalar yürüttük. Halk Sağlığı Uzmanı İşgücü Planı konusunda Bülent Kılıç ve çalışma grubumuz önemli bir belge üretti.

### **Katılımı Önemsiyorduk, Çalışma Gruplarına Önem Verdik.**

Meslektaşlarımızın, üyelerimizin katılımını önemsiyorduk. Sık sık çağrılar yaptık, çalışma grupları oluşturduk. Güçlü bir HASUDER ancak meslektaşlarımızın katılımı ile olabilirdi. Çalışma gruplarımızın etkin olması, kendi alanlarına ilişkin görüş üretebilmeleri son derece önemli idi. Bu alanda önemli başarılar gösteren çalışma gruplarımız oldu. Bu dönemde çalışma grupları koordinatörümüz Melikşah Ertem idi ve çok çaba gösterdi. Çalışma grubu sayımız 20'ye yaklaşmış idi. Yine de gönlümüzden daha çok katılım gösterilmesi geçiyordu.

### **Basınla İlişkiler**

Basınla ilişkileri önemsiyorduk, hemen pek çok konuda basın açıklamaları yapıyor ve her bir açıklamayı e-postalar, ajanslar üzerinden duyurmaya çalışıyorduk. Bir süre sonra basından bize geri dönüşler başlamış idi. HASUDER şu konuda ne düşünüyor türünden radyo, gazete ve televizyonlardan çağrılar geliyordu. Kimi zaman bunlara yetişmek güç oluyordu.

### **Kongreler ve Halk Sağlığı Günleri**

Uzaktan iletişim becerilerimiz oldukça gelişmiş idi, hem yönetim kurulu üyeleri hem de çalışma grubu yöneticileri rahatlıkla uzaktan sunum yapabiliyor ve toplantılar düzenleyebiliyordu. Farkına vardığımız şeylerden biri kongre deneyimlerimizin aktarılamayışı idi. Trabzon'daki kongreden sonra Dernek kongre hazırlıklarında daha etkin olacaktı ve Bursa'da kazanılan deneyimler Antalya ve

Edirne'de kullanılacak idi. Bu açıdan Bursa'da Uludağ Üniversitesi ile birlikte yaptığımız kongre önemli bir başlangıç idi. Burada ve daha sonrasındaki deneyimler aktarılmaya başlayacak idi.

Bursa'da yaptığımız kongreden sonra etkinlik yönergemizde bildiri başvuruları, editörlük işlemleri gibi konular yazılı hale getirildi ve daha sonraki kongrelerimizde başarılı bir biçimde uygulandı.

Kongrelerimizin her yıl değişen yerel ayağındaki farklı deneyimler, bakış açıları ve yaklaşımlar nedeni ile de ciddi zorluklar yaşadık doğrusu. Mevcut şekli ile Kongre Düzenleme Kurulu iki temel yapıdan oluşuyor. Dernek YK ve Anabilim Dalı üyeleri. Bazen bu iki yapının kaynaşarak bir Düzenleme Kurulu olarak çalışması zor olabiliyor, iki ayrı yapı bağımsız çalışmaya başlayabiliyor. Doğrusu buna benzer sorunların yaşanmaması için yönetsel düzenlemeler önemli gözüküyor.



Kongrelerimize katılım her bir kongrede bir öncekinden daha fazla oldu, bu bizleri çok mutlu etmiş idi. Kongrelerimiz belirli bir standardı olan, özgürce herkesin

düşüncesini açıklayabildiği, görüşünü savunabildiği, hem içerik hem de yöntem açısından belirli bir düzeyi giderek artırdığımız etkinlikler haline gelmiş idi. Kurumsal bir hafıza oluşturmayı ve deneyimleri aktarmayı hedeflemiş idik, bu konuda önemli de yol aldığımız kanısındayız.



Topluluk olarak organizasyon becerimiz çok gelişti, her yıl bir kongrenin yanı sıra bir iki de halk sağlığı sempozyumu yapabilir hale gelmiş idik.

### **Yayıncılık Faaliyetlerini önemsedik**

Kültür Bakanlığına başvurarak yayıncılık hakkı aldık, dergimiz, bülten ve raporlarımız için ISSN ve ISBN numaraları alıyorduk.

Halk Sağlığı Dergisi yılda üç sayı olarak çıkmaya başladı ve artık zamanında çıkıyordu. Başvurular daha kısa zamanda değerlendiriliyor ve başvuru sayısı her geçen gün artıyordu. Kısa sürede dergi için çalışan sayısı 10'un üzerine çıktı ve dergimiz yeni indekslere girmeye başlamış idi. Dergiyi ekip çalışmasının çok iyi bir örneği olarak gördüm ve hatırlıyorum.

İlk kez Türkiye Sağlık Raporunu 2010 yılında çıkartmayı başardık. Eksiklikleri vardı, fazlalıkları vardı, tam istediğimiz gibi değildi ama iyi bir başlangıç oldu.

E-kütüphane oluşturduk, bugüne kadar çıkmış tüm kongre kitaplarını tarayıcıdan geçirerek kütüphanemize yükledik. Bu konuda Erhan Eser'in çabaları çok önemli oldu.

Tayyar Şaşmaz, Erhan Eser ve Hakan Baydur ile birlikte başlayan bülten çıkarmaya başladık. Daha sonraları çok sayıda kişi Bülten'e katkı sundu. Aylık elektronik olarak çıkan bültenini yıllık özet baskısı yapıldı.

Bu konuda Tayyar Şaşmaz Derneğin sorumlu yazı işleri müdürü olarak çok emek harcadı, önemli gelişmeler kaydedildi.





## **Mevzuat Geliştirme Çabası Verdik**

Mevzuat olmadan kurumsallaşma olmayacağını farkında idik, bu nedenle yayın yönergesi, çalışma yönergesi, etkinlik yönergesi, ödül yönergesi gibi yönergeler çıkarttık. Böylelikle editörler nasıl seçilecek, ne kadar süreliğine seçilecekler, etkinlikler nasıl düzenlenecek, hangi kurallara uyulacak gibi pek çok sorunun karşılığı bu yönergelerde yer bulacak idi. Mevzuatlarımızı bir kitapta derledik.

## **En Ekonomik Yöntemleri Tercih Ettik**

Gelirlerimiz sınırlı olduğundan harcamalarımızı da en aza indirmeye çalıştık. Toplantılarımızı ve iletişimimizi uzaktan yaparak hem para hem de zaman açısından önemli bir kazanç sağladık. Kongreleri kendi kurduğumuz açık kaynak kodlu yazılımlarla yönettik. Dört yılın sonunda yaklaşık 60 bin TL olan paramız dört yılın sonunda 3 katını geçmiş idi. Derneğin parasal işlerini Alp Ergör büyük bir çaba içinde yürüttü.

## **Bilişim Teknolojilerini Etkin Olarak Kullanmaya Çalıştık**

Kongre düzenleme, dergi çıkarma, web siteleri, e-bülten, e-kütüphane ve sanal salonlar gibi hizmetleri gerçekleştirdik. Çok sayıda kişinin katıldığı web üzerinden seminerler verildi. Bu alanda çok değerli örnekler sunuldu ve gelecek adına umut verici idi. Hatta bu hizmetlerimizden diğer dernekler ve sivil toplum kuruluşları da yararlandı. Facebook, Twitter gibi sosyal medya hesapları oluşturduk.



### **Yönetim Kurulu İçinde Çalışma Atmosferi**

Yönetim kurulumuz dört yıl boyunca büyük ölçüde bir dayanışma, yardımlaşma ve paylaşma anlayışı ile çalıştı. Zaman zaman yorulduğumuz dönemler oldu, zaman zaman heyecanlandık. Yorulan arkadaşımızın yerine bir diğeri görevi almaya hazır idi. 2012 yılında Bursa'da yaptığımız genel kurulda yönetim kurulu değişmeksizin kaldı. İkinci dönemde Mine Yenice'nin yerine Gamze Çan genel sekreterlik görevini üstlendi ve büyük bir özveri ile sürdürdü. Büyük bir keyifle gönüllülükle işlerimizi yapmaya çalıştık. Bize yüklenen sorumluluğun ve güvenin öneminin büyük olduğunu biliyorduk. Yönetim Kurulu ile çalışırken kendimi hep şanslı hissettim. Oldukça demokratik ve özgür bir ortamda düşüncelerimizi paylaştık, tartıştık ve ortak akılla kararlar ürettik.

## **Yapmak isteyip yapamadıklarımız**

Dernek için sabit bir yer edinmek istedik, sekreteryaya için yarı zamanlı birini çalıştırmak istedik, çalışma gruplarının daha aktif olmalarını istedik, güncel olay ve durumlara yanıt oluşturma konusunda çalışma grupları üzerinden etkin hızlı bir yanıt sistemi kurmak istedik, aynı zamanda sadece reaktif değil gündem oluşturan proaktif bir anlayış sergilemek istedik. Yer ve sekreteryaya konusundaki çabalarımız düşüncelerimizde ve tartışmalarla sınırlı kaldı. Halk Sağlığı Okulu çalışmalarını istediğimiz şekilde ilerletemedik. Kurslar ve sürekli mesleki gelişim çabalarını yürütmesini düşündüğümüz bu yapının çalışmasında bazı zorluklar yaşandı ve gelişemedi. Uluslararası bağlarımızı güçlendirmek istedik, bir çalışma grubu oluşturduk. DSÖ ve diğer halk sağlığı uzmanları ile bağ kurmak istedik. Yalnızca Ankara'da Hollanda'lı halk sağlık uzmanları ile bir araya gelebildik.



## **Görev Değişikliği**

Kuruluşundan bu yana çalışmalarını yakından izlediğim HASUDER'in son üç dönem yönetim kurulunda bulunmak

beni çok onurlandırmış, mutlu etmiş idi. Ancak bu görevi en az benim kadar iyi yapabilecek meslektaşlarımın da olduğunun farkında idik. Zorlu bir görevi, bayrağı aldığımız yerden biraz daha ileride yeni meslektaşlarımıza teslim edebilmenin mutluluğu içinde yönetim kurulumuzda beş kişinin üyeliği 2014 yılı ekim ayında sonlanmış oldu. İki arkadaşımızı devamlılık açısından yeni yönetim kuruluna önerdik ve seçildiler. HASUDER çalışmaları bana çok şey öğretti, sizlerden çok şey öğrendim, başka yönetim kurulundaki arkadaşlarım olmak üzere, çalışma grubu yürütücüleri, üyeleri ve hepimize içten teşekkürlerimi sunuyoruz.



